

ת"פ 16693/04/17 - מרדכי יהושוע קרויזר נגד מדינת ישראל - רשות המסים - בית המכס והמע"מ י-ם

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16693-04-17 בית המכס ומע"מ ירושלים נ' מגדלי שאול בע"מ ואח'

לפני
המבקש
נגד
המשיבה
החלטה

מרדכי יהושוע קרויזר

מדינת ישראל - רשות המסים - בית המכס והמע"מ י-ם

1. לפני בקשה מטעם ההגנה לאפשר למבקש לשאת מאסר שהוטל עליו חלף קנס שנגזר עליו, בעבודות שירות.
2. ביום 16.07.2018 הורשע המבקש על פי הודאתו ובמסגרת הסדר טיעון, באי הוצאת חשבוניות מס למרות שהיה חייב להוציאן, 12 עבירות לפי סעיף 117(א)(13) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו - 1976 (להלן: "**חוק המע"מ**"); ובמסירת דוחות תקופתיים הכוללים ידיעות כוזבות, במטרה להתחמק מתשלום מס בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיפים 117(ב)(1) ו- 117(ב)(3) לחוק המע"מ. המבקש לא דיווח על עסקאות בסך ₪ 11,006,090, שסכום המע"מ הכלול בהן עומד על סך ₪ 1,518,081, הכול כמפורט בכתב האישום.
3. ביום 23.07.2019 נגזר דינו של המבקש למאסר בן תשעה חודשים בעבודות שירות; מאסר על תנאי בן ארבעה חודשים למשך שלוש שנים על כל אחת מהעבירות שבהן הורשע; קנס בסך 300,000 ₪ או 240 ימי מאסר תמורתו. בגזר הדין נקבע שעל המבקש לשלם את הקנס עד ליום 01.08.2020. אזכיר שסכום הקנס הגבוה נקבע על בסיס הסכמת הצדדים כחלק מהסדר הטיעון.
4. ביום 11.07.2021 משלא שילם המבקש את הקנס, נחתמה פקודת מאסר עקב אי תשלום הקנס.
5. ביום 03.04.2022 עוכב ביצוע פקודת המאסר עד שתוכרע הבקשה שלפניי.
6. לאחר שנתתי דעתי לנסיבות כולן ושקלתי את טיעוני הצדדים, החלטתי שהמבקש יישא את המאסר חלף הקנס בעבודות שירות בכפוף להמצאת חוות דעת ממונה שבה ימצא כשיר. אם לא ימצא כשיר, יישא את מאסרו בין כותלי הכלא.
7. ההלכה בסוגייה זו נקבעה ב- ע"פ 1100/91 **מדינת ישראל נגד ג'עפרי** (10.02.1993). בפסק הדין נקבע

שבסמכותו של בית המשפט להורות על נשיאת מאסר חלף קנס בעבודות שירות לאחר שיאזן בין שתי מגמות מנוגדות: מניעתהתוצאות קשות הנלוות למאסר מאותם אנשים אשר אין הכרח שישארו את מאסרם מאחורי סורג וברית, ומנגד, הצורך להמריץ ולדרבן עבריינים, במקרים ראויים ומתאימים, לשלם את הקנסות שנגזרו עליהם. והכול בהתחשב במהות העבירה ונסיבותיה, באישיות העברין ונסיבותיו ובצורכי החברה והשעה.

ובלשון בית המשפט נוסחו הדברים כך:

האפשרות לשאת תקופת מאסר קצרה בדרך של עבודה למען הציבור ראויה ורצויה היא בדרכי ענישה מתוקנות, שהגורם האינדיווידואלי מהווה בהן מרכיב עקרוני, ומטרתה למנוע את הצורך במאסרם בפועל של אנשים שאינם מעורים בחיי הפשע ושאינן הכרח שישארו את מאסרם בדרך המקובלת. המאסר בדרך של עבודת שירות ימנע, מחד גיסא, כל אותן השלכות מזיקות והרסניות המצויות במאסר מאחורי סורג וברית, ומאידך גיסא, נשיאת העונש תהא באופן מועיל יותר לחברה.
[...]

מגמות אלו שביסוד סעיף 51ב לחוק העונשין יפות, ביתר שאת, לעניין עבריינים שנגזר עונשם לקנס ולא למאסר. עונש הקנס קל מעונש המאסר. עונש של קנס נגזר בשל עבירות קלות יחסית, ועל אנשים שאינם מעורים בחיי הפשע, שמשום כך מאסרם בפועל אינו דרוש ואינו רצוי. משביקש המחוקק במקרים מתאימים - למנוע מאסר מאחורי סורג וברית של מי שנגזר עונשו למאסר בפועל על-ידי ביצוע המאסר בדרך של עבודת שירות, על אחת כמה וכמה שראוי הוא שמי שנגזר עונשו לקנס ובשל אי-תשלומו יש לאוסרו, שאדם זה יוכל, במקרים ראויים, לרצות את מאסרו מחוץ לכותלי בית הסוהר בדרך של עבודות שירות.

[...]

מבחינת השגת מטרת עונש הקנס כשלעצמה, ייתכן שלעתים אין זה רצוי שהמאסר במקום קנס יבוצע בעבודות שירות. האפשרות להטיל על עברין אסר בשל אי-תשלום הקנס באה להמריץ את החייב בקנס לשלמו. מנקודת מבט זו יש מקום לומר, כי דווקא מאסר בפועל מאחורי סורג וברית עשוי להיות לו "ערך מדרבן" לתשלום הקנס, אך למאסר שיבוצע בדרך של עבודות שירות לא יהא ערך מדרבן זה.

[...]

מצויות שתי מגמות לגיטימיות, שלעתים הן מנוגדות, בשאלת ביצוע מאסר בשל אי-תשלום קנס בדרך של עבודת שירות: האחת - לפיה מאסר בשל אי-תשלום קנס, כאשר הוא לתקופה של פחות משישה חודשים, יבוצע במקרים ראויים ומתאימים, בדרך של עבודות שירות, כדי למנוע את כל אותן תוצאות קשות הנלוות למאסר מאותם אנשים אשר אין הכרח שישארו את מאסרם מאחורי סורג וברית: והמגמה האחרת - שמאסר במקום קנס לא יבוצע

בעבודות שירות כדי להמריץ ולדרבן עבריינים, במקרים ראויים ומתאימים, לשלם את הקנסות שנגזרו עליהם.

[...]

עולה מכך, שמבחינת לשונו של חוק העונשין קיימת אפשרות לביצוע מאסר במקום קנס בדרך של עבודות שירות, ולאור מטרת המחוקק וההיסטוריה החקיקתית אפשרות זו ראויה ורצויה היא. הפעלתה של סמכות זו בדבר נשיאת מאסר בשל אי-תשלום קנס בדרך של עבודות שירות נתונה לשיקול-דעתו של בית המשפט. אופן העלתה של סמכות זו צריך שייעשה תוך התחשבות בשתי המגמות האמורות, לפי נסיבותיו המיוחדות של כל מקרה ומקרה, בהתחשב במהות העבירה ונסיבותיה, באישיות העברין ונסיבותיו ובצרכי החברה והשעה.

[...]

מאסרו של אדם אך ורק בשל חוסר יכולתו הכלכלית לשאת בתשלום קנס כספי שהוטל עליו אינו מתיישב עם מדיניות ראויה של ענישה פלילית תקינה והולמת. יש בכך משום פגיעה קשה בעקרון השוויון: עברין בעל אמצעים יוכל לשלם את הקנס ולא יאלץ לשהות מאורי סורג ובריא; ומי שאין ידו משגת לשאת בתשלום - אחת דינו לרצות עונשו מאחורי סורג ובריא"

8. לאחר שהצבתי מבחנים אלה לנגד עיניי, מצאתי שלא יהא זה צודק לכלוא את המבקש מאחורי סורג ובריא. אפרט את הנימוקים העומדים בבסיס החלטתי:

א. המבקש הסיר את מחדלו בסך 1,518,081 ₪ במלואו חרף מצבו הכלכלי הקשה והמעורער.

ב. קשייו הכלכליים של המבקש שבגינם לא שילם את הקנס, נבעו בין היתר ממגפת הקורונה (ראה תצהירו של המבקש מיום 31.03.2022 שצורף לתמיכה בבקשה). נתון מפתיע זה שהשפיע באופן עמוק ומשמעותי על כלכלת המדינה, לא היה ידוע בעת שגובש הסדר הטיעון ואף לא ניתן היה לצפותו. במובן זה מדובר במקרה חריג שראוי להתחשבות.

ג. המבקש אינו מתחמק מתשלום הקנס אלא שאין ידו משגת לשלמו. המבקש שריו בחובות כבדים (ראה "דוח תיקים לחייב מרוכז" שצורף במסגרת נספח 3 לבקשה), אינו מתפרנס (ראה "אישור על מעמד לא עובד" מהמוסד לביטוח לאומי שצורף במסגרת נספח 3 לבקשה), אינו עומד בתשלומי השכירות של דירתו (ראה תצהיר המבקש) ומסיבה זו הוא עומד להיות מפונה ממנה. בנסיבות אלה אין ערך מדרבן למאסר חלף הקנס. אדרבה, הטלת מאסר בין כותלי הכלא רק בשל חוסר יכולתו הכלכלית של המבקש לשאת בתשלום הקנס, תהא בלתי צודקת, אינה מתיישבת עם מדיניות ענישה ראויה, אינה הולמת את הנסיבות המיוחדות של העושה והמעשה, ופוגעת בעיקרון השוויון.

ד. מצבו הבריאותי של המבקש אינו טוב והוא סובל מבעיות רפואיות מגוונות כעולה מהמסמכים שצורפו כנספח 1 לבקשה שלא אפרטם כאן מפאת צנעת הפרט. ברי שמאסר בין כותלי הכלא יקשה עליו להתמודד עם בעיותיו אלה.

ה. שירות המבחן, בתסקירו, התרשם שענישה הכוללת מאסר ממש עלולה להרע את מצבו הרפואי של המבקש ולחשוף אותו לדפוסי עבריינות.

ו. אם יכלא המבקש, ייפגעו מטבע הדברים גם בני-משפחתו הסמוכים על שולחנו.

ז. התנהגותו של המבקש במהלך הקריסה הכלכלית עת דאג שרוכשי הדירות יקבלו את דירתם ולא יושפעו מהמשבר תומכת אף היא בהחלטתו. מעדותו של עו"ד דורון לנגה שטיפל במקרה זה עולה שהמבקש לא נטל כסף לכיסואלא: **"הביא כסף מהבית כדי לגמור את הדירות כדי של-90 משפחות יהיה מקום מגורים"** (פרוטוקול עמ' 18).

ח. היעדר עבר פלילי אחר וניהול אורח חיים נורמטיבי.

ט. תרומתו יוצאת הדופן של המבקש לקהילה ולחברה כעולה מעדויות האופי אשר ציירו אותו כאיש חסד וכדמות מובילה בסיוע לנזקקים.

9. הממונה על עבודות שירות מתבקש להגיש חוות דעת עדכנית בנוגע להתאמתו של המבקש לעבודות שירות עד ליום 14.07.2022.

10. לאחר הגשת חוות הדעת מטעם הממונה, תינתן החלטה מתאימה ותישלח לצדדים.

זכות ערעור תימנה מיום פרסום ההחלטה המשלימה.

ניתנה היום, י"ד אייר תשפ"ב, 15 מאי 2022, במעמד הצדדים.